

Valtion väyläverkon vuosien 2023-2030 investointiohjelmaluonnosta koskeva lausunto

KH 02.05.2022 § 153

Valmistelija Tekninen johtaja Antti Heinilä, p. 03 4141 5340, antti.heinila (ät) forssa.fi

Väylävirasto pyytää lausuntoja valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023-2030 laaditusta luonnoksesta. Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehityksen määrittelee Liikenne12-suunnitelma. Vuosia 2023-2030 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

Lausunto on seuraava:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?

Investointiohjelman valmisteluperiaatteet on kuvattu perinpohjaisesti.

2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Investointiohjelmassa on onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin mutta valtavia kevättalvella 2022 tapahtuneita geopoliittisia muutoksia ei luonnollisesti toimintaympäristössä ole vielä kyetty huomiomaan. Nykyisen investointiohjelman puitteissa pitää pystyä reagoimaan muuttuvaan toimintaympäristöön ja seuraavan laadinnassa ne tulee jo lähtökohtaisesti huomioida.

3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Vaikutuksia arvioidaan laajasti. Vaikutusten mittaaminen on usein haasteellista. Esimerkiksi vaikutukset matka-aikoihin voivat olla ristiriidassa kestävyteen kohdistuvien vaikutusten kanssa. Alueiden

näkökulmasta tasapuolisuus ja selkeys ovat erittäin vaikeasti todennettavissa.

4. Miten muuttaisitte ohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Helsinki-Forssa-Pori (HFP) neuvottelukunta on linjannut valtatie 2 visioksi seuraavan:

”Valtatiellä 2 on merkittävä rooli henkilö- ja raskaan liikenteen reittinä sekä valtakunnallisesti että seudullisesti. Tie on ainoa suora yhteys Porista Helsinkiin sekä Forssan seudun pääliikenneyhteys pääkaupunkiseudulle ja siten tärkeä joukkoliikenteen yhteys. Valtatie yhdistää keskeiset työssäkäyntialueet ja on tärkeä myös sen varrella sijaitsevien kaupunkien sisäisessä liikkumisessa.”

HFP neuvottelukunta tarkentaa visioita vielä seuraavasti:

”Kakkostie kestävä kasvun ykkösväyläksi

- Energiatehokkaan, kiertotaloutta tukevan infran ja fossiilitoman liikkumisen KESTÄVIN palvelukäytävä.*
- Ruoantuotannon, puunjalostuksen ja akku- sekä raskaan teollisuuden TEHOKKAIN pendelöinnin ja logistiikan rautatieyhteydetön turvallinen valtaväylä.*
- Kehittämisen, innovaatioiden sekä robotiikan nopein ja SAAVUTETTAVIN elinkeinoelämän ja osaamisen 5G-vyöhyke.”*

Forssan kaupunki yhtyy täysin HFP neuvottelukunnan näkemyksiin.

Suoran rautatieyhteyden puutteen vuoksi valtatie 2 merkitys maaliikenneyhteytenä on merkittävä paitsi henkilö- myös tavaraliikenteelle. Elinkeinoelämän kuljetuksissa valtatie 2 on merkittävä raskaan liikenteen runkoyhteys, jonka merkitys Väylävirastonkin ennusteen mukaan kasvaa edelleen. Erityisesti raskaan liikenteen näkökulmasta tie on jäänyt vanhanaikaiseksi. Valtatiellä 2 henkilövahinko-onnettomuuksien riski on 1,6-kertainen ja tiheys yli kaksinkertainen verrattuna valtateiden keskiarvoon.

Tavaraliikenteen sujuvuuden ja kuljetuksista aiheutuvien kustannusten lisäksi joukkoliikenteen toimivuus ovat keskeisiä hämäläisten yritysten kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä. Valtatie kehittämisellä on kriittinen merkitys vihreän kehityksen ohjelman mukaisten tavoitteiden toteutumiseen kansallisella ja maakunnallisella tasolla. Katsomme, että investointiohjelmassa valtatie 2 kehittämiseen esitetyt maantiehankkeet ovat askel oikeaan suuntaan, mutta suhteutettuna valtatie 2:n arvopohjaiseen kuljetusintensivisyyteen riittämättömiä. Osa hankkeista on myös sijoitettu koriin 1B (esim. vt 2 parantaminen välillä mt 120-Karkkila), mikä ei aikataulullisesti riitä väylän toimivuuden riittävään kehittämiseen.

Yhteenvetona Forssan kaupunki edellyttää valtatie 2 kehittämishankkeiden merkittävää nopeuttamista!

5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Kuntien pitäisi voida osallistua aikaisemmassa vaiheessa investointiohjelman laatimiseen. Kunnan rooli vain lausunnon antajana yhden kuukauden lausuntoajalla ei takaa riittävää vaikutusmahdollisuutta.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

Valtatie 10 kulkee osittain Forssan kaupunkirakenteessa. Valtatiellä 10 on pitkän matkan liikenteen ohella merkittävä vaikutus Forssan yhdyskuntarakenteeseen. Kaupunkialueella liittymäjärjestelyjen tulee olla riittävät ja niiden tekemisessä on kuultava Forssan kaupunkia suunnittelun jokaisessa vaiheessa. Erityisesti Forssaa koskevien valtatie 10 ja mt 284:n Vieremän pohjaveden suojauksen ja tiejärjestelyiden toteutuksessa tulee huomioida liittymäjärjestelyjen toimivuus työn aikana ja jälkeen. Uudet liittymäjärjestelyt on tärkeä saada toteutettua siten, että ne sopivat yhteen kaupungin maankäytön tavoitteiden ja liityntävylien rakentamisen aikataulujen kanssa.

Vuosien 2023-2030 investointiohjelman talouskehys on 3,4 miljardia euroa, josta uusiin kehittämisinvestointeihin on käytettävissä noin 2,7 miljardia euroa. Vaikka investointiohjelman talouskehys on edellistä ohjelmaa hieman suurempi, se ei toteudu kehysriihessä päätettyjen leikkausten takia. Forssan kaupunki katsoo, että vaikka Euroopan tilanteeseen ja Ukrainan sotaan liittyvät valtiontalouden panostukset ovat tärkeitä, ei liikenteen roolia osana kansallista huoltovarmuutta tule sivuuttaa.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 2.5.2022.

Lausuttava asiakirja liitteineen löytyy www.lausuntopalvelu.fi palvelusta seuraavan linkin takaa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=8f11167b-fb8d-44bc-a03c-0505e7d90cd8>

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa kaupungin puolesta valtion väyläverkon vuosien 2023-2030 investointiohjelmaluonnosta koskevan edellä olevan lausunnon.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.